

DET POSTOMDELTE

FAGBLAD FOR FORENINGEN AF DANSKE SCENEINSTRUKTØRER

Nr. 74 - marts 2016

Udgiver:
Danske Sceneinstruktører
Nørre Voldgade 12 2.th.
1358 København K
Tlf. 33 33 08 88
www.stagedirectors.dk
email: info@stagedirectors.dk

Deadline næste nummer:
Tirsdag 17. maj 2016

Redaktion:
Inger Birkestrøm Juul, FDS
Fie Nørman Johansson, FDD
Rasmus M Skov, FDD
Steen Madsen

Layout: Jakob Brandt- Pedersen

Forside:
Nørrebro Teater/RIALTO: "Takt og tone"
Instruktion: Kamilla Wargo Brekling
Foto: Henrik Ohsten Rasmussen

Folketeatret: "Døden i Venedig – Drengen i Venedig"
Instruktion: Christoffer Bercal
Foto: Gudmund Thai

Om nogle uger åbner Aprilfestivalen, denne gang på Frederiksberg. Dansk børneteater er som bekendt en succes, nationalt og internationalt. Og det er det bl.a. fordi det er så godt og favner så bredt. Det publikum der kommer får kunstneriske oplevelser med sig i bagagen – de bliver også bedre til at læse og får tilført almen dannelse, men den snak tager vi på et andet tidspunkt. Det væsentlige i denne sammenhæng er kvalitet og diversitet. Præcist de samme egenskaber voksenteatret tilstræber. Udfordringen er bare i stigende grad at kunst og kultur er blevet en politisk slagmark.

Helt grotesk blev det, da en politisk kommentator mente at en personlig politisk holdning fra en skuespilchef, var det samme som en opsigelse. Konsekvensen af den holdning, er at kunstnere fratages retten til ytringsfrihed og det er næppe der, nogen ønsker vi skal ende som samfund. Men alligevel kan man

godt få fornemmelsen af at det er bekvemt at bruge kunsten til at profilere sig offentligt. At politikerne så helt grundlæggende har besluttet at respektere et armlængdeprincip, der sikrer kunstnerisk frihed til at agere inden for et fastlagt aftalesæt, det er tilsyneladende let at glemme.

Debatten om retten til at udtrykke personlige politiske holdninger som kunstner, fik Rune Grue og Elisa Kragerup til at tage initiativ til dannelsen af ACT, som de beskriver således: "ACT er en bevægelse dannet af sceneinstruktører. Vi har til formål at tage stilling til det politiske skred, der sker i Danmark. Et skred som har konsekvenser ikke alene for dig som individ, borger, menneske, men også for samfundet, flygtninge og for kulturen for at nævne nogle få ting. Scenekunstnere bør have talefrihed og slagkraft gennem offentlige og private institutioner. Det er selve

kernen, i det at være kunster, at kunne belyse og forandre det samfund, der er omkring os både gennem kunsten og i den offentlige debat."

Scenekunsten, og kunsten generelt, har brug for den frihed for at kunne skabe relevante teateroplevelser og for at sikre et teaterudbud, der afspejler publikums forskellighed og scenekunstens alsidighed.

Ikke mindst i dag, hvor så mange tilbyder underholdning med og uden indhold på uendelig mange platforme. Det er så nemt at blive hjemme, tænde for fladskærmen og se amatørerne synge og danse. Alligevel vælger rigtig mange at gå ud for at få stof til eftertanke, til at lade sig inspirere eller for at lade sig underholde. Dansk scenekunst er en guldgrube af kvalitet og forskellighed og et enestående værktøj, der kan inddrages

hvis man ønsker at skabe samtale om fælles værdier og almindelig dannelse. Men scenekunst er også kunst og som alle kunstnere ved, kan de store værker koste blod, sved og fejltagelser, men man høster erfaring og det er netop den erfaring, der kan sikre et endnu større publikum næste år. Så køre kulturpolitikere, stol trygt på kvaliteten på det område I er sat til at varetage. Scenekunsten er det hele værd!

Her i foreningen, er bestyrelsen netop nu ved at forberede årets generalforsamling. Vi håber at se mange af jer søndag 3. april kl. 15.00. Forman bliver den samme som sidste år: først den formelle dagsorden, så en inspirerende gæst og plads til debat om et eller flere aktuelle emner, hvorefter vi afslutter med et fælles måltid. Jeg glæder mig til at møde rigtig mange af jer!

A A L B O R G - S N A S

Landskabet breder sig ud og åbner sig, og træerne er strakt i sølsomme figurer af vinden som er mærkbar jo længere nordpå man kører. "Tundraen" kaldes det af en kollega på AALBORG TEATER - og det i ordets bedste betydning. - Et for sjælen nødvendigt langt blik, og en kort vandring ved det isgrønne Vesterhav. - Inden interviews og forestilling

på Aalborg Teater, en fiskemads dvælen i UTZON CENTER for arkitektur/design/kunst - et mageløst bygværk - plantet ved havnefronten på Slotspladsen 4, og forvaltet af Arkitekt maa, Phd. LASSE ANDERSSON, betitlet som Udstillingschef - et ungt, vidende menneske, der ser sine gæster. JØRN UTZON citeres for: »Jeg håber af hele mit hjerte, at

dette lille hus kan komme til at stå som et sted hvor gode tanker mødes...» Aage Utzon, hans far, var skibssingeniør på Aalborg Skibsværft og hele det maritime felt, sejladser og det høje lys er en integreret del af sønnens arkitektur. - Lige nu er der naturudstilling, som fortsætter ud i atriumgården, scenograferet med skriggrønne trækonstruktioner om orange

containere, her og rundt i Aalborg by. Et stort rum markeret som: KULTUREL LEGEPLADS indeholder mængder af hvide lego-klodser til rådighed for gæsterne, som bygger løs på vilde by-konstruktioner - og midt i rummet - et opklodset sejlsskib med udsigt til havvand gennem vinduet. - På vejen til teatret en vending i BUDOLFI-kirkens skib, som viser

religiøse udskæringer med himmelvendte øjne, royale våbenskjold og et skilt som markerer: Hellig3Konger.

AALBORG TEATER er placeret midt i byens gadeforløb og omkringliggende huse, og viser en venlig facade - en stemning som forstærkes indenfor. - Stedets ånd er imødekommende: gæster, publikum og medarbejdere mærker sig velkomne fra reception, via medarbejdere til kantinen. - Indtil flere gode chefer, bestyrelse og personaleintegration har i mange år ladet denne holdning gå i arv og udvikle sig. - Interviews af den nye chef: HANS HENRIKSEN i morgen og MINNA JOHANNESSEN, Instruktør i dag venter, og forestillingen i aften: GRØNLÆNDERNE I AALBORG på Borger scenen. - Forestillingens instruktør: NICOLEI FABER interviewes på ODENSE TEATER senere, hvor han iscenesætter lige nu.

Den voldsomme vind konverterer på 1½ døgn til snestorm, landskabet hvidtes og ligner grafik; tilsat en gedigen lydside og voldsom rusken forlades tundraen retning syd.

HANS HENRIKSEN

TEATERDIREKTØR AALBORG TEATER 2016

En smilende person forlader HANS HENRIKSENS kontor i samme bevægelse som denne nye indtrængende melder sig på banen. - Teaterdirektøren når at rejse sig og hilse på - og må umiddelbart derefter sætte sig igen - og med et venligt blik - fokuserer på nye opfordringer og spørgsmål... Sporet starter spontant med en delt oplevelse: forestillingen NORDKRAFT på Teater Nordkraft i 2010 - en stærk og kontant udlægning, hvor skuespillerne havde teksten med på scenen, og alle muligheder stod åbne til ganske tæt på opførelsen, fordi der ikke eksisterede noget egentligt manus!

Interessen for teaterarbejdet viser sig tidligt i instruktionsopgaver med amatører, flere optagelsesprøver på skuespilleruddannelsen i OSLO, og som 20-årig at gennemlæse 19 bind af Dostojevski - på dansk! - En positiv og optimistisk vurdering af det Russiske

Foto: Allan Toft

teaterarbejde inspirerer Hans til at påbegynde studier på universitet i Oslo i fagene: Russisk og Idéhistorie i 1987/88. - I 1991 flytter han til SANKT PETERSBORG/Rusland og går på teaterskole her i 5 år, som udgangspunkt med ønsket om at blive skuespiller, og bliver her undervist af IRINA MARLOCEVSKAJA, som han også bliver assistent for. - Da han beslutter

at tage tilbage til OSLO for at undervise på TEATERHØGSKOLAN følger IRINA med, og dette ægteskab varer i 15 år. - I 1997 instruerer Hans: GOGOL på NATIONALSCENEN i OSLO; Janken Varden - som på dette tidspunkt er leder af STATENS TEATERSKOLE - inviterer Hans til at komme som professionel underviser på teaterskolen i København. - Også Geir Sveaass fra Norge underviser her, og i disse år oplæres og påvirkes de danske sceneinstruktørers undervisning af norske pædagoger, med udgangspunkt i længerevarende fællesforløb mellem skuespillere og instruktører, det metodiske og koordinerende, vekselvirkende med "mesterlære". - Der følger flere instruktionsopgaver på teatre i Danmark som: BABY af Kirsten Thorup, PLATOON, 3 SØSTRE, en selvmordsforestilling med RASMUS BJERG etc. Efter 20 år som PROFESSOR på TEATERHØGSKOLAN i OSLO, får HANS HENRIKSEN mulighed for at blive Teaterdirektør på

AALBORG TEATER. Hans ansattes i august 2015 i Aalborg, og har som udgangspunkt valgt permission fra Teaterhøgskolan i 4 år som kan forlænges - om ønsket. - Det pædagogiske arbejde vægtes højt, og da et kuld på 3 studerende er undervejs i 5 år, giver det mening at holde pause med mulighed for genoptagelse, ligesom undervisningsarbejdet på Den Danske Scenekunstskole også fortsætter.

"Teaterlandskabet i Skandinavien har en problematisk holdning til lederskabet; ofte vægtes det der burde være en KUNSTNERISK LEDER, med betoning på KUNSTNER, af et ønske om en PRODUCENT hvor det kunstneriske lederskabet egentlig er nedtonet mens derimot en strukturel nyliberalistisk tankegang i forhold til "ledelse" har stor indflydelse. Den Skandinaviske institutionsteatermodel er en hybrid mellem strukturel selvforståelse

og kunstens signatur, der retter sig mer mod tanken om en butik - båret af et kommercielt sigte - med flere kunder, og et bredt, populært og tilgængeligt repertoire enn teatret som et kritisk og kunstnerisk rom. Selv om de større institutionsscenene i skandinavien bæres av et Folketeater DNA er de i ferd med å blive BORGERLIGE teatre igen, for billetterne vil oftest være ubetalelige for de med lavere inntekter. Slik kan teatrene bli med på å øke forskjellene i stedet for at det et offentlig tilbud som nettopp skal minske ulikhet gjennom tilgjengelige tilbud som er for alle borgerne. Også dem med mindre økonomiske og kulturell kapital - At fællesskabet betaler til dette via sin skat, uden selv at have råd til at købe billetter på 400 - 800 kr stykket, er på lang sigt et strukturelt og skizofrent Skandinavisk problem! - Udvidelsen gennem årene bliver mere og mere destruktiv - især efter 2008 - hvor holdningen til TEATRET som en del

af den gængse markedssituation: Public Management, beurokrati, papir, DJØF - og hvor meningsløse tal får status som religiøs ideologi! Den nye logik er TAL som afløser DEN ÆGTE SAMTALE."

HANS HENRIKSENS vision er at genetablere den intellektuelle forvaltning og diskussion, med både teatervidenskabelige og litterære institutter på universitetsplan, og kritikere. Og at indføre en intellektuel forvaltning. At man fratrukker en-suite-produktionerne og skaber basis for, at gode forestillinger kan prolangeres og generere formater på internationalt plan. At teatrene får en kunstnerisk signatur. "Vi i branchen må befri os fra en logik vi ikke selv har valgt og at budgetbalancer er Gud og begive os ind i en åben, direkte og ærlig diskussion om samfunnsoppdrag, kvalitet og misjon."

MINNA JOHANNESSEN

AALBORG TEATER ... JANUAR 2016

MINNA JOHANNESSEN befinder sig på sit kontor på AALBORG TEATER, i gang med at forberede næste produktion af ny Dansk Dramatik: "Den dag en raket slog ned i Jesper Nielsens trampolin og sprængte Europa"- forfatter: HENRIK SZKLANY. Forestillingen er en science fiction - om en civilisation i fare - et katastrofespil om flygtninge og en mur rundt om Europa; et skræmmende stykke om en fremtid der måske ikke så meget science fiktion alligevel.

MINNAs udgangspunkt er en lillebitte by: Emmaboda i Småland/Sverige, hvor hun voksede op i en akademisk familie, og hvor hendes far - udover at være professor i Samfundsvidenskab - også var overordentlig fantasifuld. Han lod verdenslitteraturen og de store eventyr blive til børnenes virkelighed. F.eks. tog han hver uge ungerne med på besøg hos tre alkoholiserede, festlige fyre som han

Foto: Lars Horn

hævdede var røverne fra Kardemommeby. Man medbragte selvfølgelig altid pølser til røverne og kød til løven som boede i deres skab.

Som teenager beskæftigede Minna sig dygtigt med skole, hun ville være journalist - men blev som 16-årig meget forelsket i en voksen mand, som fik hende til at lægge karriereplanerne på hylden og blive hjemmegående. Det var nogle vilde år, og måske ikke holdbart i længden, syntes i hvert fald ikke Minnas far. Han sendte hende til en teaterskole i London, da hendes hemmelige drøm altid havde været at blive skuespillere. Hun gik modvilligt med til at tage af sted og til blive i en måned. Hun blev i London et år. Ved dette skift åbnede der en verden sig, og den oprindelige forestilling om livet ændrede sig.

Tilbage fra London fulgte flere forgæves forsøg på at blive skuespiller med, at Minna i stedet for vendte sig mod opgaver som instruktørassistent, i håb om at på den måde få en fod ind på teatret og blive "opdaget". Men tingene udviklede sig ikke rigtigt som planlagt.

Generøse instruktører på Gøteborgs Statsteater med store opgaver som eks.: DANTE/ETIENNE GLASER, ET DUKKEHJEM/TERJE MERLI gav hende lov at instruere, hvilket betød at denne side udviklede sig, og hun begyndte forstå at det ikke var skuespiller hun skulle være. Da hun ved et tilfælde fik at vide, der var audition og ansøgningsfrist på STATENS TEATERSKOLE i København, søgte hun, og kom ind! -

Debutforestillingen 4 år senere efter endt uddannelse var: PPP/Pierre Paolo Pasolini

på MAMMUTTETATRET. Hun freelancede et par år og var bl a med CONTACT på en opgave i en flygtningelejr i Jordan. "Det var et storytellingprojekt med Palæstinensiske og Iraquiske unge kvinder. - Det var en interessant proces. Vi bevægede os fra de mest voldsomme krigshistorier, til markante frihedsmarkeringer til læbestift, sko og drenge. Det hele endte i et slags overfladisk Beverlyhills-drama, og det var måske ikke rigtigt hvad jeg havde forestillet mig! Men det var smukt at se hvordan de her unge piger gav sig selv lov at til sidst bare være- lige præcis unge piger, og tale om det unge piger egentlig mest har lyst at tale om - hemmelige kys og lækkert tøj."

Efter 2 år som free-lance åbnede muligheden sig for at lave en forestilling på Aalborg Teater, hvor hun kendte Teaterchefen GEIR SVEAASS fra sin uddannelse på Statens Teaterskole. - Da MORTEN KIRKSKOV efterfølgende bliver

Teaterchef, giver han Minna chancen for at fortsætte, og hun har nu været fastansat 5 år på AALBORG TEATER primært beskæftiget med at forske, undersøge og instruere forestillinger. - På det private plan er Aalborg også blevet rammen om et liv - med mand: skuespilleren JAKOB HANNIBAL, et barn og et hus - som MINNA agter at blive i, selvom både hun og Jakob i fremtiden ikke længere er fast tilknyttet Aalborg Teater.

Aalborg Teater var med til at etablerede genren: BORGERSCENEN i sit eksperimenterende scenerum: TRANSFORMATOR, inspireret af arbejdet i DRESDEN, under det Europæiske Teatersamarbejde: THEATRON. - At arbejde med byens egne borgeres historier opfatter Minna som et meget privilegeret udgangspunkt, og hendes respekt er stor for de mennesker der generøst deler ud af deres livserfaringer. - Der opstår et vigtigt møde, en åbenhed, som vi har brug for.

"Udgangspunktet er en indkaldelse af borgere under et TEMA, efterfølgende interviews og møder, som udspalter og genererer historier og forløb, der bliver samlet og tilpasset scenen af instruktør, dramaturg og scenograf. Tanken er ikke, at borgerne skal være

Aalborg Teater: "Ein bisschen Frieden" - Instruktion: Minna Johannesson - Foto: Allan Toff

skuespillere, men netop fremlægge deres personlige historie, uden at fremstå udleverede, men med oprigtighed og som sig selv."

Om arbejdet som instruktør fortæller MINNA JOHANNESSEN at der er nogle tematikker hun

hele tiden kommer tilbage til og som optager hende:

"DEN HELT ALMINDELIGE HVERDAG" - som hun selv altid har haft svært ved at forholde sig til - "men som jo er ens liv! 95% procent af

vores liv består jo af helt almindelig hverdag, så pointen med det hele må jo være at se skønheden i den."

"AT SE DET SMUKKE I DET GRIMME – at lære sig at elske tilværelsen ikke bare når den er god, men også når den er skidt. Ikke bare acceptere den, men for alvor holde af den. Hvis vi kun skal være lykkelige når alt er godt, så bliver vi jo aldrig lykkelige. Jeg synes der er en forkælet tendens, hvor vi stræber efter en slags perfektion. Som kun er kedelig. Livet og kærligheden må stikke dybere end perfektion."

"FÆLLESSKABET og INDIVIDUALISMEN. – Alt jeg laver handler nok mere eller mindre om det at være sammen. Hvor kompliceret og umuligt det kan virke, men hvor alt falder sammen hvis vi opgiver den idé, og lukker af for verden rundt omkring os - selvom det virker uoverskueligt nok at bare finde ud af sit eget lille liv. I disse tider er det vigtigere end nogensinde at vi gør op med os selv om hvad for slags mennesker vi vil være. Store eller små. Alene eller i flok."

Om teatret siger Minna at "det skal være rummeligt og generøst, det skal kunne udvide perspektiver. Det skulle gerne få os til at orke tænke lidt mere og orke føle lidt mere. At

Aalborg Teater: "Altid for AAB" I
instruktion: Minna Johannesson
Foto: Allan Toft

forstå noget mere om den verden vi lever i, og om de mennesker som lever i den, langt væk og under vores eget tag. Men det er jo enkelt at sige. Alle ved jo hvor nemt og skide hyggeligt og velfortjent det er at sidde hjemme i sofaen og se Netflix. Men vi som teater må ikke give op troen på at vi kan flytte, åbne, bevæge og oplyse."

Visionen og perspektivet i teater-arbejdet handler for MINNA om at: "Bygge ting op fra scratch og udvikle dem videre. - At vove store beslutninger. - Tilhørsforholdet til et teater, som det former sig i Aalborg, hvor der hersker en god og frugtbar ånd og et åbent forhold til publikum, er en ideel situation. - I dette regi er distinktionen mellem storby og provins noget nær absurd; jeg går ikke særlig meget op i hvad som er hvad, jeg har aldrig forstået at man her i Danmark lægger så meget i det. Det er ikke så vigtigt for mig hvor jeg bor, så længe jeg har min familie med, og de har det godt og så længe jeg kan arbejde med noget jeg synes er interessant."

Adspurgt om overvejelserne om en mulig fremtid som teaterchef - kvitteres der med et blændende smil. Ikke her og nu, men hvem ved hvad fremtiden bringer?!

NICOLEI FABER

NICOLEI FABER INSTRUKTØR AALBORG TEATER BORGERSCENEN - ODENSE TEATER VÆRKSTEDET - JANUAR 2016

NICOLEI FABER træffes denne formiddag i Odense Teaters kantine inden dagens prøve på DØDEN KØRER AUDI, som har premiere 10 feb.

- Inspirationen til dette møde er Borgersceneopførelsen: GRØNLÆNDERE I AALBORG der havde premiere i nov. Og BETON - iscenesat på AALBORG TEATER for 1½ år siden, og hædret med en REUMERTpris. Med udgangspunkt i en arbejderfamilie i Jylland, stod det ikke øverst på listen at gå en kunstnerisk vej, og da sceneskræk afholdt Nicolei fra at deltage i skolekomedier, fik fodbold og interessen for musik mest opmærksomhed. - Som 15-årig kom Nicolei på efterskole i Glamsbjerg, og var på mange måder helt friset et nyt sted, hvor ingen kendte ham, og han valgte at gå ind i teaterprocessen med skuespil, for at udfordre sine grænser. - Det medførte et kick og som 17-årig

følges teaterinteressen op ved ANDEBØLLE TEATERHØJSKOLE. Under højskoleopholdet anbefaler en lærer Nicolei at søge optagelse på en privat teaterskole i Århus: GITIS - som baserede sig på russisk teater. De efterfølgende 3 år kombinerer Nicolei undervisning og teaterarbejde, med job som opvasker og arbejde i ferierne. Herefter følger 6 år med arbejde som skuespiller og produktion af egne teaterforestillinger i EKLEKTISK teaterproduktion. I de sidste år bliver det mest til roller på Film- og TV. - En tilbagevendende længsel efter teatret får Nicolei til at søge ind som instruktør på STATENS TEATERSKOLE og optages i 2010. Umiddelbart var tanken: "at fortsætte med de realistiske dramaer - men på skolen fanges interessen mere og mere af det teatral over for det realistiske. Abstraktionen og de store historier".

Debuten som instruktør bliver BETON - stillet af Morten Kirkskov, daværende teaterdirektør

på Aalborg Teater - opgaven omfatter 9 mandlige skuespillere og krævende research omkring beton, cement og Aalborgs historie. Nicoleis farfar arbejdede selv som cementstøber, lidt uden for Aalborg og hans historie fik plads i forestillingen. Det var vigtig at fremstille realiteter i de mænds skæbner. At flytte byggepladesen ind på scenen. Korelementer blev brugt som teatraliske kontraster til de realistiske fortællinger.

Herefter instruerer Nicolei HJÆLP! for FLYVENDE GRISE. En forestilling om nødhjælp og udviklingsbistand. Et nyt ukendt felt skulle researches; hvordan formidles pengene og hjælper det overhovedet. Fælles for de to forestillinger - og hans næste GRØNLÆNDERE I AALBORG er: "Det er opgaver hvor jeg i udgangspunktet ikke ved noget om emnet og hvor drivet har ligget i en undren over, hvorfor ved jeg ikke noget om det? Det er jo

emner der altid har omgivet mig, uden jeg har skænket det en tanke. Beton, er overalt. Bistandsreklamerne husker jeg helt tilbage fra min barndom. Og det samme med Danmarks relation til Grønland. Alt har været lige foran mit ansigt. Lysten til at dykke ned i min egen uvidenhed og dele alt hvad der ramte mig i min research var motoren i de projekter."

Iscenesættelsen af GRØNLÆNDERNE I AALBORG baserede sig på et ønske om at finde et så bredt udsnit af Grønlandske borger i Aalborg. At give dem scenen og ordet. Men jeg havde også ønske om at det ikke kun skulle være dokumentarisk. Vi skulle bruge teatrets virkemidler til at løfte deres historier. Konceptet blev til museum hvor borgerne var udstillede i gammelt Grønlandsk fangertøj. I første scene afklædte de sig det ikoniske tøj, og deres privat jeg trådte frem. Efter de hver især havde fortalt deres historier, endte

forestillingen i et kaffeselskab. Målet var, at publikum skulle gå fra at være distancerede og beskuende til at komme helt tæt på og i dialog.

Om visioner for fremtiden er kodeordet: "At UNDRE sig, blive klog på noget, virkelig opleve og undersøge flere ukendte områder". - Et andet væsentligt felt er..."KLASSIKERNE i stor skala, at skabe et stærkt teatralisk sprog i de store arketyperiske fortællinger." - Og det tredje aspekt, at: "Arbejde mere i UDLANDET. Fra tætvedtomtrum, er kantinen vi befinder os i nu at ligne med en mindre bønegård, hvor mennesker og beskeder i alle afskygninger krydser hinanden med større og større intensitet; vi nærmer os prøvernes start, og om kort tid vil alle være hvirvlet ud i diverse rum, således også NICOLEI FABER, som tager hjerteligt - og hastig afsked - på vej til sin sceneprove. ●

GRØNLÆNDERNE I AALBORG

KALAALLIT AALBORGIMIITTUT BORGERSCENEN

AALBORG TEATERS dramaturg: JENS CHRISTIAN LAUENSTEIN LED skriver i programmet, at aftenens forestilling om inuitter i Aalborg, er inspireret af et spørgsmål fra en gæsteinstruktør om, hvordan man forholder sig til sine grønlandske medborgere. - Spørgsmålet er blevet hængende, og nu taget op på BORGERSCENENS 5. produktion.

Instruktør NICOLEI FABER, har fået overdraget ansvaret for iscenesættelsen, bearbejdelse af tekstsiden, og udviklingen af de fysiske udsagn som opstår under prøveforløbet. - De 7 udvalgte inuitter i forestillingen fungerede som en gruppe fra første dag, og sang ofte spontant sammen under prøverne. - Oprindeligt var der et par mænd mere på holdet, men én blev syg, og en anden ældre mand fik kolde fødder, men én blev. - I forarbejdet er der øvet igen og igen og bevidstgørelsen om, hvorfor det at være fokuseret og momentvis helt i ro

er smukt, og virker stærkt på scenen. Fælder som hyggehistorier og dokumentar er renset ud, og forestillingens personlige historier rejser subtile og store spørgsmål.

I orkestreringen af persongalleriet følger publikum en entré, hvor de medvirkende bliver positioneret som objekter i et langt vinduesforløb med glas for som en museal udstilling, iført Grønlandske folkedragter. - Simultant affører de medvirkende sig deres historiske og folkløriske ydre lag, og fremtoner efterhånden som individuelle typer af moderne mennesker.

En for én fremlægges grønlændernes individuelle skæbnfortællinger, nogle med helt få ord og koreografiske forløb - som kvinden der sammenfatter inuitten med afrikaneren i en dansende scene, manden der fremstiller kampsportens kraft og visualitet,

Aalborg Teater: "Kalaallit Aalborggimiittut"
Instruktion: Nicolei Faber
Foto: Lars Horn

tilføjet hvislelyde og tekstindklip - og det helt modsatte - en ung kvinde der på engelsk fremlægger et forskningsprojekt på højt akademisk plan. - En humoristisk scene, hvor publikum bogstavelig talt får lektier for, og bliver hørt i grønlandsk tekstudtale, forvaltes af en skolelærer med 30 års erfaring, og her er publikum udleveret til sine egne fordomme og manglende viden. - Som man tror sig sikret for eksponering, dækkes op til stor kaffemik, og publikum inviteres op på scenen til kaffedrikning, kager og spørgsmål til de optrædende er velkomne.

Der er interessante udsagn at spore mellem publikum, da forestillingen slutter; flere står længe og udveksler oplevelser i foyéren, og en yngre mand meddeler sine fæller, at han var gået med for høfligheds skyld, men var fuldkommen overrasket over, hvad han havde fået indblik i og hvor glad han er for denne

Illustration: NASA's Goddard Space Flight Center Scientific Visualization Studio

nye indsigt. - Scenens kaffemikstemning forplanter sig ude og inde, hvor grønlandske borgere fra byen mingler med medvirkende fra scenen og publikum og samtalen som en vekselsang forvaltes ligeværdigt på grønlandsk og jysk.

PETER WESTPHAEEL

TEATERLEDER RANDERS EGNSTEATER JANUAR 2016

Højt beliggende i centrum af Randers ligger RANDERS EGNSTEATER, som med en funklende ny tilbygning, opført med støtte af "A.P. Møller og Hustru Chastine McKinney Møllers Fond til almene formål", rummer flere store og mindre teatersale og scener, en ny TALENTSKOLE for unge, en afdeling for gæsteinstruktører og skuespillere med 4 egne værelser og et stort fællesopholds-og køkkenområde, snedkersal, systue, backstage faciliteter, ny udbygget stor foyer og kontorer. Beskrivelsen af teatrets fysiske råderum er tidsforskudt, for teaterlederen "viser rundt i staldende" i afslutningen af dette interview...I en hurtig bevægelse ned af trappen og i forlængelse af et hjerteligt "Velkommen", starter PETER WESTPHAEEL et causeri om "frikadeller". Dette er nemlig dagens 4. interview om emnet, som har sat Randers på landkortet, i forhold til en lokal politisk beslutning om alsidig kost i de kommunale daginstitutioner. Imens

Foto: Bo Amstrup

kaffenlaves, samler teaterlederen oprørt op på de seneste interviews: "Som om der kun findes frikadeller af svinekød! De laves da også af alt muligt andet: okse, kalv, vegetar, krokodille og lam! Så hvorfor lige insistere på at børn skal have hakket svinekød"?! Kaffen er færdig og Randers politikernes insisteren på denne danske spises nødvendighed i institutionel sammenhæng, må være tilstrækkeligt evalueret for denne gang. Peter Westphæl er en holdningernes mand og han springer raskt imellem emnerne.

I aften er der forpremiere på Randers EgnsTeaters vintercabaret 2016: COWGIRLS og denne forpremiere er købt af en af egns-teatrets sponsorer for 1.500 kr. pr. billet! Det kaldes "Crowdfunding", hvor hver sponsor har købt retten til en stol i teatersalen. Inden forestillingen serveres der westernmenu med efterfølgende dessert og mocca. Publikum får, udover middagen, mulighed for at opleve

gysset ved prøveforestillingens særlige stemning af, at alt kan ske. Forestillingen kan blive afbrudt af en teknisk udfordring eller andet uforudset, som er med til at gøre aftenen helt speciel.

COWGIRLS er en del af FORSAMLINGSHUS TOURNEÉERNE, som Randers EgnsTeater startede, i forlængelse af kommunesammenlægningen i 2007. I det Randers by, på mange måder, er områdets naturlige centrum, også i forhold til kulturtilbud, fødtes idéen om at komme ud i forsamlingshusene med forestillinger, som netop er skabt med disse steder for øje. Randers Kommune supportede idéen med de ansøgte millioner, og scenekunsten kommer nu ud i hele kommunen, hvilket blandt andet har haft en psykologisk positiv effekt, i forhold til det nye kommunale fællesskab, hvor kultur skal være tilgængelig for alle borgere.

Ud fra tanken om at "land og by" skulle vies, fik Peter Westphæl ideen til at lave forestillingen BRYLLUPSFESTEN, der fungerede som totalteater, hvor publikum blev iført et skilt som angav på hvilken måde de var i familie/venner med brud og brudgom. Der blev serveret festmiddag ved lange bryllupsborde, holdt taler og opført skandaler og ømme scener og sunget festsange, hvor publikum oplevede sig som en reel del af festen. Optakten til denne store bryllupsfest på teatret blev cabareten, "Der var en polterabend", som turnerede som "opværmning" i hele kommunen. Her opstod traditionen om at lave en årlig vintercabaret, der kan turnere.

Aftalen med forsamlingshusene er, at forestillingerne koster 140 kr. pr billet, men at de kan tjene 40 kr. selv, ved at påtage sig administrativt og praktisk arbejde, når tournéen ankommer. Forsamlingshusene anvendes

primært af lokale mennesker som gerne stiller op, og derved kan sælge billetterne til 100 kr. stykket. Seneste nyt i år er, at ELRO-Fonden har støttet forsamlingshusinitiativet, at billetterne i år kan sælges for 40 kr. stk.!

Randers Egnsteater har opført professionelle forestillinger på hotelværelser og i private hjem. Som Peter Westphæl siger: "Hvor mange publikummer kan der være til en koncert på et badeværelse, hvis musikeren sidder i badekarret med sine instrumenter?". Randers Egnsteaters virke er alsidigt. Teaterproduktioner og afviklinger er kerneproduktet, men i alle årene har der været kunstneriske og kulturelle sideaktiviteter.

I 2007 skabte Randers Egnsteater foto projektet "Børn i centrum", hvor 15.000 børn fra kommunen blev fotograferet og billederne blev projekteret op på blandt andet Cronhammers kunstværk "Redfald" og på Randers Biblioteks store facade. Her kunne folk låne kikkerter, så de kunne finde deres eget barn iblandt de 15.000!

I 2013 iværksatte Randers Egnsteater, i samarbejde med alle kulturinstitutioner i Randers kommune, projekt "101 HJEM", hvor 101 private hjem åbnede dørene for hver 3 kultur aktiviteter på samme dag. Altså i alt over 300 gratis kultur arrangementer. Der blev blandt andet lavet arkæologiske udgravninger i et drivhus og spillet spisestuekoncerter med Tue Vest. Der var kammer koncerter i udestuer og teater i garagen.

I 2015 producerede man "en CITYGLIDE - en vandruchebane, som kørte gennem byen, og af kommende nye tiltag kan bl.a. nævnes "DET KULTURELLE CHARTERREJSE BUREAU", en ny måde at få kulturelle embedsmænd og kvinder ud af deres kontorer i København og af sted på en oplevelsestur til provinsen.

I RANDERS EGNSTEATERs hus er der, udover arbejdet med de unge på Talentskolen, også et samarbejde med en senior teatertrup: OLIVIAS VENNER, som hjælper med praktiske ting på teatret. Derved tjener de timer op til professionel instruktion og teknisk hjælp til deres forestillinger, som producers i det professionelle teaters ramme. For alle teaterhold,

hvad enten det er unge eller seniorer, så gælder kravet om stort engagement, for med ønsket om at processe ender med forestillinger på et højt niveau, så skal der knokles igennem. Samtidig med at det er sjovt!

For teaterleder Peter Westphæls vedkommende startede det kreative liv med børneteater, da han var 16 år. Peter blev familiens første student, og ville være børnelæge, eller spille teater for børn. Det blev til børneteater og i 1982 skabte Peter, sammen med skuespiller Erik Viinberg, BØRNTEATRET MARIEHØNEN, som var et af Danmarks største turneteatre.

Fortiden og vejen til nu at sidde som leder af Randers Egnsteater fylder dog ikke så meget hos Peter Westphæl. Han dvæler ikke så længe ved hver historie, men er altid på vej videre. Nye forestillinger og nye ideer til projekter står i kø. Han fortæller begejstret om en forårs produktion, der tager afsæt i klassikeren, PALLE ALENE I VERDEN og om den næste børneforestilling: DRØMMEN OM AMERIKA, hvor RANDERS EGNSTEATERs ENSEMBLE vil arbejde med temaet EMMIGRATION, set i lyset af de mange udvandrere, der i 1700

tallet rejste fra Danmark til Amerika, for at komme væk fra blandt andet fattigdom og herremændenes undertrykkelse af bønderne.

PETER WESTPHAELS ansættelse som Teaterleder for RANDERS EGNSTEATER startede i år 2000, hvor teatret blev udbudt i licitation. Peter fik, med det nye teater, både egnsteaterstatus og bevilling. Mens dette skrives er der 20 mennesker ansat på teatret, heraf et ensemble på 3 skuespillere, fast scenograf/instruktør (som også er pedel), teknikere, håndværkere, PR-og kontorfolk. Randers Egnsteater producerer 3-4 forestillinger i hver sæson. Desuden afvikles et større antal gæsteforestillinger for børn og voksne, i hver sæson. Teatret har årligt ca. 350 afviklinger og ca. 30.000 tilskuere. De fire teatersale er næsten altid fulde af scene-kunstnerisk aktivitet!

Randers Kommunes erklærede mål om, at alle børn i kommunens daginstitutioner og skoler skal opleve mindst én professionel teaterforestilling pr. år står Peters hjerte nær. Han udtaler, at netop teater for børn, er den vægtigste drivkraft i hans professionelle liv.

Der ligger også børnefestivaltanker i støbeskeen i forbindelse med samarbejdet med AARHUS EUROPÆISK KULTURBY 2017, ligesom RANDERS EGNSTEATER, også i forbindelse med kulturbyåret, arbejder på et totalteaterprojekt: WATERMUSIC som skal inddrage hele havneområdet i Randers midtby, med op til 4-600 medvirkende - internationale som lokale kunstnere - og frivillige. Peter Westphael fortæller: "Idéen blev testet på Randers Havn for ca.10 år siden under navnet: HØR LYSET, hvor et bygningsværk blev belyst og iscenesat. Der kom 8 - 9.000 publikummer."

Der holdes øje med os i forhallens caféområde. Man venter på at Peter bliver ledig. Hele huset summer af det forestående premiereopløb, og mere end 1 time er allerede tilstået denne travle teaterleder, som helt tydeligt elsker sit arbejde. "Jeg stopper op med mellemrum og spørger kritisk mig selv: "HVORFOR er det vigtigt at lave teater? Hvorfor være teaterleder? Og så længe jeg kan give lødige og gyldige begrundelser til mig selv, teatrets bestyrelse og kommunen og så længe de ønsker at jeg bliver, så er jeg her på Randers

Egnsteater. Sammen med en fantastisk stab af dygtige og dedikerede medarbejdere, der udgør teatrets sjæl. Her vil jeg skabe teater forestillinger og blande mig i byens kulturliv".

Tiden er udløbet. Peter Westphael må videre. Men inden vi skilles i teatrets foyer, går vi en runde i huset og ser på nogle af de herlige nye lokaler - "Så er der fremvisning af staldene", som Peter siger - og glæden og stoltheden er tydelig, når han fortæller om teatret og dets formåen.

INA - MIRIAM ROSENBAUM

INSTRUKTØR COWGIRLS RANDERS EGNSTEATER JANUAR 2016

Et premiereopløb er fysisk nærværende i alle hjørner af et teater, og netop denne dag, hvor aftenens forpremiereforestilling er solgt - rub og stub - til en sponsor der rykker ind med hele sit personale og har westernmiddag før forestillingen. - Teknisk stab og PR-folk summer rundt, et TV-hold venter, en musikprøve skal afvikles, og endda har INA-MIRIAM ROSENBAUM sagt ja til at stille sig til rådighed 1 time for dette interview.

Stedet er RANDERS EGNTEATERs hjerterum: caféafdelingen i den store og venlige foyer, hvor nedslaget klart nok tager udgangspunkt i aftenens forestilling - en musikforestilling af Vase & Fuglsang - og når at perspektivere en free-lance skuespiller og instruktør-karriere som den har formet sig siden afgang fra Statens Teaterskole i 1982.

"Man skal være mobil i vores fag eller omstillingsparat med et af tidens buzzwords, og eftersom min bedre halvdel bor i Aalborg, jeg selv har base i København og iøvrigt turnerer rundt, iscenesætter og spiller overalt i DK og gerne også udenfor landets grænser, så lever jeg vist fint op til det krav" - Det professionelle liv har formet sig som en kombination af: iscenesætter, producent, kunstnerisk leder og skuespiller. Jeg er lige dele skuespiller og instruktør. Folk spørger altid om det ikke er sværere at instruere mig, fordi jeg er skuespiller. Men jeg har ikke oplevet at nogen instruktør syntes det var et problem. Som skuespiller er jeg optaget af at give min instruktør noget at arbejde med og lader mig gerne forme i et samarbejde som forløser instruktørens vision. Som instruktør forventer jeg samme mod- og medspil af mine skuespillere, som til gengæld ved jeg kender deres proces indefra. Jeg synes faktisk, det er nemt

og frigørende at lægge "instruktøren" fra mig, når jeg er spiller.

I-M er i sit udgangspunkt dybt inspireret af faderen SIMON ROSENBAUM. Der er stadig megen vemod over tabet af faderen som døde i sommer. Han havde en stor plads - også i mit arbejdsliv som mentor og samtalepartner. Han, der selv var autodidakt, støttede mig og Pia i vores ønske om at gå teatervejen, men han mente også, at det krævede en uddannelse. Vi er begge uddannede skuespillere fra Statens Teaterskole. Min far elskede sin metier, blev 89 år og arbejdede til det sidste. Han er en god rollemodel og jeg må konstatere at jeg efter 34 år med faget stadig er forelsket. "Det er faget der fængsler, ikke branchen, men selve substansen i det vi laver og hvad det gør ved publikum."

INA-MIRIAM gik på STATENS TEATERSKOLE under ARNE SKOVHUS' ledelse. - Hver morgen blev de studerende mødt med hans direkte spørgsmål: "Har du læst din avis"? Hans holdning var meget klar: "Teatret har en plads i samfundet og skal forholde sig til det!" og han

forventede eleverne var velorienteret også i det der ikke havde at gøre med teater. Jeg er vokset op i et hjem med aviser og udsyn, så det var nemt at følge. Det har præget mine mål. I alt hvad jeg laver, indtænker jeg en kommunikation med publikum. Uanset form

og format. De gange jeg har fortabt mig i et koncept, og ikke har tænkt på publikum, er det gået mindre godt. Det handler slet ikke om at lefle. Jeg vil hellere end gerne provokere og levere det uventede, men jeg skal have nogen at levere det til!

Jeg afsøger med mine egne produktioner en form, der kan kommunikere komplekse emner til publikum og skabe plads for en direkte dialog med salen. PH forestillingen FANDENS OLDEMOR gjorde det til en vis grad og den næste forestilling jeg skaber handler om et betændt politisk emne, der er gået i vores fælles "Glemmebog". Hvordan gør man det underholdende og tilgængeligt i en scenisk form? Det er det jeg arbejder med at udvikle.

Det har været stærkt inspirerende at arbejde med RHEA LEMANs 2 forestillinger om JOSEPH

Foto: Ida Wang

GOEBBELS - det er bestemt ikke let stof, men netop muligheden for at tage publikum ind, har gjort det endnu mere interessant for mig som skuespiller. Lige nu arbejder jeg med rollen igen - denne gang på engelsk, da "GOEBBELS LESSON" skal spille på 2 internationale festivaler her i DK med det mål at komme ud over landets grænser. Ikke kun fordi det er en god tekst og en god forestilling, men fordi tiden desværre gør den rygende aktuel.

Inas eget systematiske spørgsmål, som hun stiller sig selv hver gang hun påtager sig en opgave er: "Hvorfor er jeg her, hvad vil jeg opnå, hvad kan jeg bidrage med, og hvorfor siger jeg ja?" Så længe det kan besvares meningsfuldt, bliver hun ved.

Om hun kunne forestille sig at være skuespiller på et ensemble teater: "Ensembleteatret har egentlig aldrig virket tiltrækkende på mig, hellere periodiske sammenhænge, med mindre jeg da kunne være med til at bygge noget helt nyt op".

"Jeg elsker - som de fleste af os - når der bliver ringet om en opgave! Uanset om det er

som skuespiller eller instruktør. Jeg opfinder, producerer og former meget selv. Det er et kæmpe arbejde, hvor jeg som regel har mange kasketter på. Derfor er det helt nødvendigt for min kunstneriske udvikling også at indgå i sammenhænge, som andre opfinder og styrer - tak!"

På en forespørgsel om en chefstilling på et teater kunne give mening, bliver der overvejset og svaret positivt, med et smil som rummer mange nuancer. Jeg har i 34 år bredt mig udover meget i mit fag. Det kunne give mening, at finde en platform, hvor jeg kunne forene mine kompetencer.

I 4 år var I-M medlem af SCENEKUNSTUDVALGET og efterfølgende 2 år i KUNSTRÅDET: "Der er mange fede og fantastiske idéer og samtidig en stor ressourceknaphed. Jeg ville ønske, at vi som branche havde mod og generøsitet på vores fags vegne til at tage diskussionen med hinanden, om hvad der kan skæres og hvor overligere skal være for den scenekunst som bør støttes. Der bliver lavet godt, men også dårligt teater og vi har en ringe debatkultur os selv imellem. Alle kæmper naturligt for deres

egne platforme, nogle lykkes ovenikøbet med at komme igennem til pressen, hvor de bliver hørt af bl.a. nedskæringsparate politikere, som gerne støtter det der har mediebevågenhed, på bekostning af det der ikke har. Jeg oplever at mediebevågenhed sidestilles med høj kvalitet. Og sådan er det IKKE!

Selvfølgelig bør kunstnere ytre sig - også om andet end kunst, men selvcensuren har nu godt tag i os. Også i mig. Jeg føler mig til tider ytringslammet. Det var en af mine grunde til lave en forestilling om PH. "Han blandede sig frygtløst i alt. Jeg havde virkelig brug for at minde mig selv om dette fyrtårn, man stadig kan lade sig inspirere af - måske også til selv at blande sig, selvom offentlige ytringer i dag helt sikkert resulterer i hademails og tilsvining på Facebook".

En PR-ansvarlig markerer diskret at nogle TV-folk venter - og der følger en glidende overgang, hvor Ina-Miriam gør sig medielklar og giver besked om musikprøven og i de sidste minutter vægter det hun forsøger at arbejde efter: "at være fagligt generøs, at hjælpe nye talenter, at elske sit fag og at sige ja!"

COWGIRLS

RANDERS EGNSTEATER JANUAR 2016

Af Inger Birkestrøm Juul

Randers Egnsteater: "Cowgirls"
Instruktion: Inca-Miriam Rosenbaum
Foto: Søren Pagter

Vintercabaretten COWGIRLS er skrevet af VASE & FUGLSANG og omtales af Inca-Miriam som HUMORTEATER, hvor publikums reaktioner fungerer som tydelig og kontant afregning på, om man når dem! - Sceneriet er tænkt som en frisørsalon og bag et flor i DS befinder sig to mandlige musikere, som flere gange i løbet af forestillingen kommer ind og deltager i musikalske spillescener. - De tre syngende, kvindelige skuespillere fremstiller helt forskellige typer, som tilsyneladende har få fællesnævner, men i forestillingens forløb sker der forvandlinger og der udvikler sig en solidaritet mellem kvinderne, som bevæger handlingen frem mod en større frihed og fortagsomhed. - I forestillingens anden del, fremstår sceneriet som en westernbar som køres med robust charme af kvinderne, hvor førstedelens grå mus, nu fremstår rapt tiltrækkende. - Det ender godt, som det bør, og sange, musik og linedansstemninger holder hele plottet og publikum i ånde og matcher godt med programmets udsagn om: " ...hardu et blødende hjerte for trestemmig country, gulvbas og steelguita, så er denne kulsorte komedie fra udkants-Danmark et must." - Efter 16 forestillinger på RANDERS EGNSTEATER skal forestillingen på tourné i regionens FORSAMLINGSHUSE, og de kan bare vente sig!

R A N D E R S - S N A S

Af Inger Birkestrøm Juul

Opgaven og vejrudsigten inviterer til togrejse til Randers, hvor PETER WESTPHAELE, Teaterchef for RANDERS EGNSTEATER og INAMIRIAM ROSENBAUM - instruktør af aftenens forestilling: COWGIRLS har sagt ja til interviews til fagbladet.

- Mange ord og en del sort mokka senere er der et intermezzo på et par timer inden aftenens forestilling, som anvendes til kort byvandring med retning mod biblioteket, som fremstår som en oase med let summen af samtaler og hengiven avislæsning. - Vejen hertil er via et gågadesystem og munder ud i en overraskelse: en ægte RAMBLA med træer på begge sider, flere spor og retning mod HAVNENS udstrækning. - På forespørgsel hos en ung kvinde i en kiosk om retningen, angives HINGSTEN som tegn, og henvisningen giver mening, for denne imponerende råstyrke der troner i ramblaens fald, går man

ikke bare forbi. - I denne dags musegrå regn er udsagnet meget nordisk, men forestillende sig træerne med grønt løv og solskinsvej, er der noget vildt vest og fandenivoldsk over sceneriet.

I forlængelse af dagens avisteksters redundans-remser om nedskæringer, opbremsning af folkevandringer og anden bitter tale, er ankomsten tilbage til RANDERS EGNSTEATERs foyer som at komme hjem til den kunstneriske arne, hvor fortællinger om livets tilskikkelser deles. - En veloplagt og nydelig vært: sponsorklubbens repræsentant byder hjerteligt velkommen!, og denne herlige forveksling - at betragtes som en af aftenens personalegæster - matcher fint med vandringerne til og fra buffetopdækningen, hvor en sammenkogt kraftig ret og tilhørende majscolber, er aftenens western-menu - hvor portionernes størrelse drilsk kommenteres mellem kolleger. - Ina-Miriam bænker sig også kort med en tallerken, men er forståeligt nok, mere backstage med noter og opbakning til skuespillerne.

Odense Teater: "Døden kører Audi" - Instruktion: Nicolei Faber - Foto: Emilia Therese

Aarhus Universitet har siden 1960erne udbudt en uddannelse i dramaturgi, der har uddannet dramaturger, gymnasielærere, dramapædagoger, ledere, konsulenter og administratorer i kultursektoren og meget andet. Uddannelsen har gennem alle sine år lagt vægt på at uddanne kandidater med en teoretisk kvalificeret forståelse af praksis og en praktisk tilgang til teori. Dramaturger, der kan være medspillere, kritikere, rammesættere, undervisere og meget andet i forhold til samtidens kunst- og kulturliv. Dramaturger, der kan være med til at udvikle forbindelserne mellem kunsten og den omkringliggende verden, uanset om det er med afsæt i et dramaturgiat på et teater, i en kommunal kulturadministration eller i et undervisningslokale.

Hvad sker der med dramaturgiuddannelsen i de her år, spørger Det Postomdelte. Som det også er tilfældet med andre teateruddannelser

i Danmark, er de ydre betingelser for det at bedrive videregående uddannelse under hastig forandring. Faget er blevet en del af et meget stort institut, hvor det nu deler afdeling med Musikvidenskab. Ift. uddannelsens udformning har denne sammenlægning indtil videre ikke haft den store betydning. Den betyder noget i forhold til forskningsmiljøet og i forhold til det handlerum, vi har som uddannelse, når vi skal reagere på en række store udfordringer: Uddannelsen er blevet "dimensioneret", dvs. vi er blevet pålagt at reducere optaget på både bacheloruddannelsen og kandidaten – hvilket naturligvis også har økonomiske konsekvenser. Og vi er – som alle andre humanistiske fag – under et stærkt politisk og økonomisk pres for at forbedre vores "performance" ift. frafald, gennemførelsestid og overgang fra studie til arbejdsmarked. Kunststykket i denne situation er selvfølgelig at omsætte dette ydre pres

til et fagudviklingsperspektiv, hvor vi stadig uddanner dygtige (om muligt dygtigere) dramaturger, end vi har gjort tidligere.

I 2015 gennemførte vi en reform af vores kandidatuddannelse, som for det første indebærer en skarpere profilering af uddannelsen. Overskriften er dramaturgisk tænkende ledere, og uddannelsen fokuserer nu meget på, hvordan forskellige dramaturgiske kompetenceområder såsom dramaturgisk kuratering (repertoire-dramaturgi), dramaturgisk videndeling (fx publikumsudvikling og kunstnerisk udvikling), dramaturgisk produktion (tekst- og forestillingsdramaturgi), dramaturgisk forskning (både klassisk akademisk og praksisbaseret) og dramaturgisk ledelse (af både produktions-, udviklings- og læreprocesser) kan kombineres og understøtte hinanden på forskellig måde i forskellige beskæftigelsesammenhænge.

For det andet indebærer det en højere grad af omverdenskontakt. Vores kandidatuddannelse er bygget op omkring en kombination af kurser og projekter, hvor vores studerende løser opgaver for samarbejdspartnere udenfor universitetet. Vi giver på den måde vores studerende mulighed for at skabe netværk, erfaringer og specialisering gennem direkte samarbejde med det samfund, de om ganske kort tid skal ud og virke i. Desuden arbejder vi på at etablere et mere formaliseret samarbejde med Den Danske Scenekunstscole, så vores studerende også når at danne relationer til deres fremtidige kolleger i kulturlivet ad den vej.

For det tredje kredser vores fagudvikling stadig om den opgave, der har stået centralt for faget siden oprettelsen, nemlig samspillet mellem teori og praksis. I dag er praksisfeltet udvidet til at inkludere praksisser

såsom følgeforskning, publikumsudvikling og projektledelse. Teorifeltet er blevet væsentligt mere sammensat, idet vores kandidater er nød til at besidde viden om meget andet end teater: organisationsteori, pædagogisk teori, videnskabsteori og -metode, kulturteori, medieteorier mv. Evnen til at tilegne sig viden og teoretiske perspektiver i relation til de meget forskellige opgaver, vores kandidater varetager, er forudsætningen for, at de kan være med til at udvikle og formidle de praksisformer de deltager i – også i relation til internationale sammenhænge.

Vi vil gerne uddanne ledere – ikke blot administratorer eller "bosser", men mennesker, der er i stand til at handle selvstændigt og i samspil med andre med både at definere og løse de (uforudsigelige) opgaver og problemer, der møder os i vores hyperkomplekse samfund. Vi vil gerne uddanne tænkere, der

er i stand til at sætte ting i perspektiv, der er i stand til at befrugte de sammenhænge de indgår i med ny viden, der er i stand til at regulere tempoet på deres praksis og handle klogt frem for hurtigt, når det er nødvendigt. Og vi uddanner stadig dramaturger, dvs. kandidater der tager afsæt i deres indsigt i den rigdom af kulturelle udtryk og kreative strategier, som både teatret og andre fiktionsmedier stiller til rådighed, og som gør os i stand til at forstå og forandre det samfund, vi lever i.

Thomas Rosendal Nielsen er lektor ved Dramaturgi, Aarhus Universitet.

Med en unik performance satte Dansk Kunstneråd fokus på kunstens og kulturens rolle i fremtidens public service. Kulturminister Bertel Haarder og Public service-udvalget inklusive formand Connie Hedegaard var gæster ved eventet, som fandt sted i Dome of Visions den 27. januar.

Lys over land! 30 gode ord til ministeren

Performancen afsluttedes med at Merete Pryts Helle overrakte Lys over land og 29 andre nye public service ord klæbet på ølflasker til kulturminister Bertel Haarder. Han havde nemlig lovet en kasse øl til den, der kunne komme med et nyt dansk ord for public service.

Allemandsindsigt, Folkevid og Folkeviden, Kunstvidensvirket og de andre ord blev hjembragt til Kulturministeriet og er nu til rådighed

for Public service-udvalget i deres fortsatte arbejde.

Derfor blander vi os i debatten Dansk Kunstneråds oplæg til public service eventet

Hvad er public service?

Slår man begrebet op i en ordbog, så er det hurtige svar, at det handler om radio- og tv-programmer. Og handler om at sikre befolkningen et bredt udbud af programmer og tjenester - nyhedsformidling, oplysning, undervisning, kunst og underholdning. Spørger man de danske journalister, så fokuserer de fleste nok på, at det handler om at sikre en ordentlig, uafhængig og neutral nyhedsformidling, så befolkningen får et ordentligt grundlag at kunne deltage i samfundsdebatten på og være en del af demokratiet.

Public service er meget mere end nyheder

Vi ser public service i et større perspektiv. Public service er meget mere end nyhedsformidling. Det er nærmere en grundlæggende del af vores samfund, som vi skal værne om med den største respekt!

Vi danskere bryster os af, at vi hører til blandt verdens mest tolerante folk. At vi lytter i stedet for at dømme på forhånd. At vi så er parate til at tage stilling. Og parate til at deltage i vores samfund. Vi har et billede af, at vi som folk har denne fælles forståelse af, hvad et godt demokrati kan og skal.

Public Service handler om at sikre befolkningen nyhedsformidling, oplysning, undervisning, kunst og underholdning - således at vi fortsat har denne fælles forståelse af, hvad demokratiet kan og skal.

Foto: Solveig Weinkouff

Kunstnerne blander sig nu i debatten

Dansk Kunstnerråd - der består af professionelle kunstnere i 24 organisationer inden for kunstens områder - blander sig derfor nu i debatten om denne vigtige opgave. Kulturministeren har nedsat et sagkyndigt udvalg, Public service-udvalget, der skal udarbejde et grundlag for overvejelser om public service-mediernes rolle i medievirkeligheden de kommende år. I Dansk Kunstnerråd mener vi, at kulturministeren, kulturpolitikere og i det hele taget politikere på Christiansborg, har overset at public service handler om meget mere end bare om hvilken rolle nogle medier skal varetage og indrettes til at varetage.

Vi tillader os at tage definitionen af public service helt gravalvorligt. Public service-debatten bør handle om, hvordan vi sikrer,

- At befolkningen får ordentlig nyhedsformidling.
- At befolkningen får ordentlig oplysning og undervisning.
- At befolkningen får ordentlig kunst, kultur og underholdning.

Foto: Solveig Weinkouff

Kunstens og kulturens rolle i public service

Vi er naturligvis enige i, at mediernes spiller en vigtig rolle i forhold til public service. Men vi tilføjer, at det er vigtigt at holde fast i, at public service ikke blot bør handle om medier. Public service bør handle om selve de elementer, som vi er enige om er så vigtige.

Kunst og kultur er et centralt element i definitionen af public service, og det skal afspejles i lovgivningen. Kunsten og kulturen skaber

rum for identifikation og fælles erkendelse, samfundsmæssig identitetsdannelse og omverdensforståelse. Kunsten bidrager til den demokratiske udvikling i samfundet og kvalificerer den demokratiske debat, der forudsætter viden, dannelse, tilgængelighed og mangfoldighed. Derfor er befolkningens lige og uhindrede adgang til kunst og kultur et helt afgørende element i forståelsen af begrebet public service.

Som kunstnere og folk i dansk kulturliv har vi derfor nu taget skridt til, at dette også bør være en synlig del af debatten om, hvordan vi sikrer public service begrebet en central placering i vores samfundsliv - og herunder i vores medier - fremover.

Direkte signal til Public service-udvalget og til Kulturministeren

Kulturministerens Public service-udvalg består af ti kendte og respekterede mediefolk

Foto: Solveig Weinkouff

- der alle har mere eller mindre fokus på nyhedsproduktionen og medier. Så meget desto mere er der grund til at sige, at public service-debatten nu ikke må løbe af sporet og kun handle om medier og nyhedsproduktion. Public service debatten må handle om hvordan vi sikrer alle vigtige elementer - og hvordan vi sikrer, at de når ud til befolkningen i hele landet - så vi også i fremtiden kan bryste os af at være et demokratisk samfund med gode fælles værdier!

Det Kongelige Teater: "Puntilla" - Instruktion: Staffan Valdemar Holm - Foto: Signe Roderik

WE TRIED TO NOT KNOW

- EN PERSONLIG OPSAMLING PÅ WORKSHOPPEN "DANCE DRAMATURGY"
MED WILLIAM FORSYTHES DRAMATURG FREYA VASS-RHEE, D.20.-22.11 2015

Den 20.-22. november var der som noget ganske usædvanligt udbudt en workshop, der henvendte sig direkte til det dramaturgiske segment. I anledning af den amerikanske danser og koreograf William Forsythes udstilling på Charlottenborg kom den engelske underviser, forsker og dramaturg Freya Vass-Rhee til Danmark. Udover workshoppen i dansedramaturgi, var Efteruddannelsen bl.a. også arrangør på en samtale mellem William Forsythe og Daniel Bimbaum fra Moderna Museet i Stockholm.

Vi har spurgt Tim Matiakis, der deltog på workshoppen, om hans indtryk og tanker efterfølgende. Tim Matiakis er solistdanser ved Den Kongelige Ballet, samt koreograf og kunstnerisk Leder af Corpus / Den Kongelige Ballet.

Kreatøren, klipperen og dramaturgen

William Forsythe har haft en enorm rolle i forhold til dansens udvikling fra 1990 og frem til i dag. Hans stædige stræben efter nye tilgange, har taget ham fra en eksplosiv dekonstruktion af den klassiske ballet til udviklingen af en improvisationsteknik, hvor alle er ligeværdige i kreative processen. Og hvor Forsythe selv fungerer som klipper snarere end som koreograf.

At arbejde med William Forsythe har været en drøm for mig i mange år. Så da jeg pludselig en aften fik en mail om, at hans dansedramaturg skulle holde kursus i København som en del af Forsythes udstilling på Charlottenborg, slog jeg til.

Jeg mødte op i Dansehallerne den først dag for at træffe dramaturgen Freya Vass-Rhee og de andre deltagere på kurset. Efter en

gennemgang af hvem vi alle var, begyndte hun med at forklare lidt om, hvordan dramaturgi fungerer i William Forsythes verden.

Og det var noget så spændende og så uvant. Hun forklarede, hvordan noget der optog ham og fungerede som en grundidé man kunne basere et stykke på, kunne transformere sig og ændre sig under kreationen af stykket. Sådan at det til sidst ikke syntes at have nogen relation til grundideen, men alligevel dramaturgisk var relateret, netop fordi det udsprang fra grundideen.

Det er i høj grad op til de medvirkende at undersøge den oprindelige idé og komme med bud, som Forsythe meget skarpt vælger ud fra. Han vælger det, han synes der er relevant at gå videre med at undersøge som gruppe.

For mig var dette en helt ny måde at tænke dramaturgi og kreation på.

Man tænker ofte på dramaturgi som, at noget er lineært, for at stykket logisk skal kunne opfattes af tilskuerne. Men her præsenteredes ideen om, at dramaturgi også kunne eksistere i en anden form. Og at den netop, pga. dens oprindelige kilde, kunne forholde sig dramaturgisk tæt, på trods af, at den ikke var lineær eller fast, men noget som bevægede sig mens stykket blev kreeret.

Kan man kalde det dramaturgi?

Som afslutning på den første dag, så vi et stykke af Forsythe. Vi fik at vide, at scenografien som var bygget til stykket, var blevet kasseret i slutfasen, og nu fungerede som et rum ved siden af scenen. Et rum som publikum til dels kunne kigge ind i og som fungerede som en anden dimension af

forestillingen - uden nogen videre forklaring. Og jeg tænkte: Må man det? Må man fyre scenografien i sidste øjeblik? Må man omorganisere hele stykket uden forklaring? Kunne man lade ødet/skæbnen være en bestemmende faktor i en kreative proces, ved ikke at være i kontrol med ideen, men at lade den fortolke af alle, sådan som de selv syntes var mest interessant, og efter det sammensætte noget som bliver til en helstøbt forestilling?

Kan man kalde det dramaturgi?

Og ja, det kan man. Dramaturgi er, når det kommer til teater og film, analysen af den dramatiske komposition med øje for den bedste udformning af stykket, sådan at dramaet bliver præsenteret bedst muligt.

I Forsythes verden kan man kalde dramaet for det hovedtema som hele forestillingen bygger på. Og den dramatiske komposition bliver

så samlingen af de forskellige improvisatoriske elementer, som under arbejdet med forestillingen er blevet til uafhængige scener. Sammensætningen af disse scener bidrager så til tempoet og udfoldelsen af stykket.

Levende dramaturgi

Man skal dog være opmærksom på, at Forsythe altid live-instruerer sine stykke. Så han har mulighed for hver aften, til hver forestilling, at ændre, forlænge, sætte sammen, diktere arrangement ind og ud, presse dansere til at blive ved, afslutte noget hvis det ikke fungerer den pågældende aften, etc. Så dramaturgien ligger lige så meget i det at samle kompositionen for at skabe en base for forestillingen, som det ligger i at arbejde med timingen, sådan at man kan give sit publikum en umiddelbar følelse. Som tidligere nævnt kan alting altså ændres fra aften til aften af Forsythe selv.

Det er en fascinerende måde at arbejde på, og kræver også dansere som kan arbejde med liveelementet, og som er villige til at være motoren, der driver stykket frem i kreationsprocessen, for til sidst at lade kaptajnen styre stykket sikkert i havn.

Dette er eksakt det modsatte af, hvordan man traditionelt arbejder med dans og koreografi. Under opbygningen af stykket plejer koreografen at overføre sit bevægelsesmønster til danserne og konstruere forskellige scenarier med det bevægelsesmateriale. Og danseren er med til at tolke koreografens bevægelser, sådan at når stykket er færdigkoreograferet, så kan danseren tage over og udfolde sig selv i stykket under forestillingerne, og dermed give det liv.

Forsythes metode giver for mulighed for det, jeg tillader mig at kalde for levende dramaturgi, da stykket aldrig bliver fær-

Det Kongelige Teater: Uropa – en asylballet - CIRCUS ALPHAVILLE*

diginstrueret. Arbejdet og evalueringen af stykket sker ikke kun en gang, men ved hver forestilling.

Med bestemte aftaler, der er lavet på forhånd, giver man sig hen til øjeblikket, og prøver at fange eller at sanse det øjeblik, som føles rigtigt. Man beder danserne om at være en del af det dramaturgiske arbejde. Dels i processen ved at lade deres individuelle forhold til stykket komme i spil gennem improvisationer og generel udforskning af temæet som forestillingen bygger på. Og dels også på scenen ved at lade dem være en levende del af forestillingens udformning, og at kunne arbejde kreativt med liveinstruktioner og dermed være midt i forestillingens drama. Dette er en måde at arbejde med dans på, der er meget mere kreativ og spontant krævende – både for de medvirkende, men også for kreatøren selv.

Det umiddelbare, det spontane, det legende, det momentet har at byde på, bliver til selve forestillingen.

Dette er med til at gøre op med tanken om, at en ide kan være genial og derved er en forudsætning for et vellykket stykke. Det tager det geniale væk fra kreatøren, og byder et fællesskab ind for sammen at udforske en ide, en tanke, en observation eller den fascination som kreatøren har.

Her har den individuelle kunstner mulighed for, ikke bare at opfylde kreatørens ønske om et nyt stykke, med også at bygge videre på sin egen rejse. På sin individuelle måde at manifestere og transformere tanker til fysiske handlinger, sin egen kropslige og kompositoriske udforskning af kroppen og sine bevægelser som et instrument til at reddegøre en tanke og ikke kun som et redskab for en følelse.

Dramaturgien i praksis

Som en del af workshoppen fik vi nogle øvelser, som kan give jer et eksempel på, hvordan dette kan opnås:

En øvelse som 'The Forsythe Company' selv har anvendt, og som har bidraget med materiale til en forestilling, var at gennemgå alles navne og omdøbe dem. Dette gøres ved at tage fat i de første associationer, man havde med det specifikke navn.

Som eksempel kan jeg bruge ordet 'Gæstetoilet', som er det første ord, jeg kan finde i cafeen, hvor jeg sidder og skriver. Min første association til 'Toilet' er det engelske ord 'Toy', 'let' bliver 'light', og sammen bliver det til 'light toy'. Fra 'gæste' tager jeg 'gæ' og lægger et 'r' til, sådan at det bliver 'gær'. Det oversætter jeg til engelsk, så det bliver til 'yeast', og så ender vi med ordet 'light toy yeast'.

Dette gjorde vi med alle vores navn og endte med nye navn såsom, 'Pinchy Jap', 'Smokey Princess News Babies', 'Explatcy', 'Sharp Karate Star', etc. Øvelsen gik også ud på at prøve at sammensætte et nyt navn som ikke rigtigt betyder noget konkret i dets nye sammensætning, sådan at mulighederne for individuelle fysiske associationer til det nye navn er større.

Næste opgave var at tage disse ord og placere dem på et hvidt stykke papir, der hvor man selv følte, at de hørte til. Når man havde placeret dem på papiret, så trådte vi 'op på gulvet' og transformerede disse ord til fysiske handlinger. Det gjorde vi ved at 'fysikalisere' de første associationer, vi fik til hvert eneste ord. Placeringen af ordene på papiret blev til vores placering på gulvet, hvor vi så skulle udføre de fysiske associationerne på vores det navn.

Af dette opstod en meget spændende, interaktiv og fysisk form og efter et stykke tid var hele rummet i bevægelse. Da vi alle havde en meget seriøs opgave at udføre, og bestemte pladser i rummet at være på, gav det en meget fokuseret intention i os.

Senere anvendte vi det samme materiale og den samme placering, men vippede imaginært vores akse, sådan at al bevægelse nu skulle ske i en 45 graders vinkel og vi skulle ændre vores materiale til den nye vinkel. Vi komprimerede stedet, man måtte bevæge sig på, sådan at vi, i stedet for at bruge hele rummet, kun måtte bruge én kvm. Vi måtte ikke have gående overgange fra et sted til det næste, men skulle bruge de bevægelser, vi havde skabt til at bevæge os fra det ene sted til det andet. Som I kan fornemme, så skabte en meget simpel opgave en meget kompleks konstruktion.

Som Forsythe selv siger: '*Choreography is an excuse for action*'.

Jeg og Esther Lee Wilkinson, den anden del af Corpus, blev meget inspireret af dette. Vi brugte vores version af det til at nå frem til individuelle fysiske bevægelser til vores asylansøgere, i forestillingen UROPA som vi arbejdede med på det tidspunkt.

Vi bad vores medvirkende asylansøgere om at nævne alle de lande eller byer, de havde rejst igennem under deres rejse til Danmark. Hver for sig ændrede vi så navnene på landene gennem den nævnte associationsmetode, sådan at vi fra f.eks. Malaysia og Ungarn kom frem til nye navne som 'James Bond' og 'I wanna fuck'. Vi bad dem placere de nye navne på et verdenskort, og bad dem træde op 'på gulvet' og transformere de nye navne til individuelle fysiske handlinger, det sted på verdenskortet det hørte til.

Det Kongelige Teater: Uropa – en asylballet” - CIRCUS ALPHAVILLE-

I mine øjne, er det denne improvisationsøvelse kan, at give liv til et meget abstrakt bevægelsesunivers, hvor intentionen aldrig mistes, fordi man som udførelse altid ved, hvad man skal bagefter. Dermed bliver det ekstremt spændende for publikum at kigge på, fordi man prøver at afkode dette univers, hvor alle ved eksakt, hvad de er i gang med, og hvor fokus dermed er højt. Det betyder også at publikums nysgerrighed bliver sat i gang, fordi man altid som publikum har en lyst til at forstå og selv analysere, sådan at man kan kategorisere det, man som menneske ikke forstår.

Det dramaturgiske i det er, fra mit perspektiv, at man kan generere materiale meget hurtigt, på en måde, hvor alle arbejder med samme metode, og samme oprindelige idé. Man arbejder for at kanalisere noget meget konkret, som ender med at blive

meget abstrakt og dermed meget mere nysgerrighedsprovokerende. Abstraktionen er meget præcis i sit formål og intentionerne meget seriøse. Dette gør at det dramaturgiske bliver ladet og grundideen undersøgt gennem de mange fysiske manifestationer.

Allowing the piece to breathe till the end

En anden af de mange forskellige opgaver vi fik, gik ud på at prøve at sætte os fri fra et bestemt ord og bruge rejsen som udgangspunkt for bevægelse. Vi fik alle et papir; 'tabular synopsis of categories', hvorfra vi skulle vælge et eller flere ord, og anvende internettet til at finde den eksakte betydning af ordet. Opgaven var så at springe videre til det næste, som man syntes var interessant, på siden man kom til og så gå videre derfra. Jeg startede selv med ordet 'atonement', som jeg ikke vidste hvad betød og endte

videre i 'misanthropy', 'islam', 'kristendommen', 'calypso', osv.

Vi lavede denne øvelse for at vise, at en tanke eller et ord, har uendelig mange muligheder og at, selvom man kommer langt væk fra ordet, som man startede med, så findes der alligevel paralleller til der, hvor det hele udsprang fra. Det kunne man tydeligt se, da vi var færdige med opgaven – der var klare paralleller til det ord, man startede med og så den rejse man tog på. Men faktisk også med en del ord i de andres rejse, trods det at vi alle startede med forskellige ord.

Som Freya Vass Rhee sagde, så er Forsythe meget optaget af '*what possibilities are available*', '*what show would emerge*' og at lade '*things open up in the work itself, by allowing the piece to breathe till the end*'.

Det Kongelige Teater: *Utopia – en asylballet*
CIRCUS ALPHAVILLE

Dramaturgisk så leder dette en væk fra det perfekte stykke, den perfekte idé, det perfekte dramaturgiske greb. Og det tillader stykket og dets medvirkende at være en del af det at eksponere de uendelige muligheder som et stykke, en tanke, et dramaturgisk greb har. Som Forsythe sagde under samtalen inden åbningen af hans udstilling: 'Don't expect anything to come from a respectable place'.

Han arbejder med det, han selv kalder for 'The collective body- a connective body'. Fordi man arbejder sammen i et slags kollektiv med udforskningen af et stykke, så bygger man forbindelser mellem de medvirkende både på det fysiske, men også på det mentale plan. Dramaturgisk set bliver det til den lim, der holder hele stykket sammen og hvor den individuelle kunstner på et intellektuelt og et fysisk plan kan gå videre med sin egen udforskning. Dette gøres som en del af den

fælles søgen efter et helt nyt trin-sprog til hver eneste forestilling, på baggrund af den base det hele stammer fra. Man går væk fra at lægge al vægten på selve koreografiens form, men vælger at fremvise kvaliteten af forbindelserne mellem mennesker, altså de medvirkende.

Med anvendelsen af denne dramaturgi kan man lykkes med at etablere nye, uventede muligheder for at behandle et tema, en ide, et stykke, en tekst. Dermed kan man i samlingen af stykket lykkes med at præsentere noget, som man ikke selv vidste eksisterede endnu.

Man skal dog også være meget opmærksom på, at denne dramaturgiske metode kræver en rigtig god 'klipper'. En der er skal være rigtig skarp ift. sammensætningen af stykket og som skal have et overblik over alt det, der

er blevet kreeret. Samtidig er en af grundkriterierne, at man skal kunne være meget bestemt og hård med det man vælger at gå videre med. Hvis man overlader gruppen for meget indflydelse i sammensætningen af stykket, så er der en risiko for, at gruppeforelskelsen bliver forestillingens død.

Med denne måde at arbejde på går man væk fra den kundskab man allerede besidder i søgen efter ny kundskab. Og i søgen efter nye måder at arbejde på og lægge form til bevægelser, eller behandle et tema. Dette kræver mod, det kræver fralæggelse af ego for kreatøren og for de medvirkende, og en ekstrem nysgerrighed uden selvkritik i håbet om at finde noget nyt.

Som Forsythe sagde '*We tried to not know what we were, what we did, what we were doing*'.

RUNDE DAGE: FDS LEGATUDVALGET

**Kamilla Wargo
Brekling
50 år
21. maj**

**Thomas Malling
70 år
28. juni**

har ansøgningsfrist

mandag 14. marts 2016

Og der kan forventes svar medio april

Ansøgningsskema som skal anvendes, kan rekvireres hos steen@stagedirectors.dk eller hentes på www.stagedirectors.dk under medlemservice pinden.

Legatudvalget har besluttet at afsætte 50.000 kroner til uddeling. Og når I ansøger, skal I huske at det til stadighed har været Legatudvalgets indstilling at så mange som muligt skulle have glæde af midlerne.

I din ansøgning skal du gøre rede for, hvordan det pågældende projekt du søger penge til kan videreudvikle dit talent og din profession.

Foreningen forventer en skriftlig afrapportering til eventuelt brug i Det Postomdelte Fagblad.

Husk også foreningens Kvikpulje, hvorfra der løbende kan ansøges om beløb på op til 1.500 kroner til uddannelsesbrug.

Med venlig hilsen

Legatudvalget

Jan Hertz, Søren Iversen & Anne Zacho

AFTALE OM SUPPLERENDE DAGPENGE PÅ PLADS

Mere fleksibel genoptjening af supplerende dagpenge er et af elementerne i aftalen.

Regeringen har sammen med Dansk Folkeparti og Socialdemokraterne lavet aftale om supplerende dagpenge. Det var et af de udeståender, der var efter dagpengereformen, der blev aftalt i oktober. Med aftalen giver man blandt andet mulighed for en mere fleksibel genoptjening af retten til supplerende dagpenge.

Har man en måneds fuldtidsarbejde, efter man har fået supplerende dagpenge i 30 uger, kan man få fire uger yderligere med supplerende dagpenge. Man kan forlænge med op til 12 uger, hvis man har fuldtidsarbejde nok. Derefter skal man ligesom i dag have et halvt års fuldtidsarbejde for at genoptjene ret til supplerende dagpenge i 30 uger.

Man fastholder i aftalen et ugebaseret system, hvor dagpengereformen fra oktober ellers går over til et månedsbaseret system, og så afskaffer man reglen om overskydende timer.

Endelig laver man om på det såkaldte mindsteudbetalingskrav. Det betyder, at man i dag kun kan få supplerende dagpenge for den pågældende uge, hvis der kan udbetales dagpenge for en hel dag (7,4 timer).

Med den nye aftale bliver mindsteudbetalingskravet to dage per måned. Så man skal blot kunne udbetale for to dage på en måned for at få ret til supplerende dagpenge. Det forbedres altså i forhold til i dag.

Det Kongelige Teater: "King Lear"
Instruktion: Peter Langdal
Foto: Natascha Thikara Rydvald

A C T

Vi (ACT) vil hermed opfordre flere kulturpersonligheder i magtfulde positioner til at bruge deres ret og pligt til at manifestere sig i den til enhver tid gældende debat.

Vi bakker stærkt op om, at Morten Kirskov som DKT's skuespilchef bruger sin position til at række ud i samfundet og udtrykke sin bekymring for det nuværende politiske klima. Så ja! Selvfølgelig er det ok at trække 'fascismekortet', hvis man mener at det er dér vi er nået til. Lige såvel som det er helt ok at MK får svar på tiltale for sine holdninger.

Teatret har til alle tider været et demokratisk talerør. Derfor er det vores pligt at påpege hvis vi oplever et værdiskred – bade som kulturpersonligheder, kunstnere og samfundsborgere.

ACT (bevægelse for aktivistiske scenekunstnere)

Foto: Inger Birkestrøm Juul

SKATTEFRI REJSEGODTGØRELSE (DIÆTER)

Din arbejdsgiver kan vælge at udbetale skattefri rejsegodtgørelse til kost, logi og småfornødenheder, når du rejser i forbindelse med dit arbejde. Rejsegodtgørelse udbetales skattefrit efter standardsatser. Det kaldes også for diæter.

Satser pr. døgn	2016
Logi	205 kr.
Kost og småfornødenheder for andre lønmodtagere	477 kr

Skattefri befordringsgodtgørelse for kørsel i egen bil:

År	For de første 20.000 km	For kørsel over 20.000 km
2016	3,63 kr. pr. km.	1,99 kr. pr. km.

EGNSTEATRE SØGER KUNSTNERE TIL FIRE-DAGES INSPIRATIONS LABORATORIUM

Sammenslutningen af Egnsteatre i Kulturregion Storstrøm inviterer 10 skabende kunstnere fra forskellige kunstarter til at medvirke i et Inspirationslaboratorium hos Grønnegade Teater d. 26.-29. april 2016. Her mødes kunstnerne, og erfaringer og arbejdsmetoder udveksles. Der samskabes på tværs af kunstgenrerne og skabes nye forbindelser mellem kunstnerne og kunstarterne.

Det er tredje og sidste gang, at Grønnegade Teater, Cantabile 2 og Teatret Masken afholder Inspirationslaboratoriet som er støttet af Kulturregion Storstrøm, Statens Kunstfond og Region Sjælland.

Der søges ti producerende kunstnere – det være sig billedkunstnere, musikere, skuespillere, forfattere, designere eller noget helt sjette – til laboratoriet, som vil finde sted over fire hele dage i april.

Du kan også læse mere, og se billeder og film fra de to føres Labs, på inspirationslaboratorium.dk

MENS DET ENDNU ER FOR SENT

PORTRÆT AF SCENEINSTRUKTØR HENRIK SARTOU

Henrik Sartou (1964-2005) var på vej til at blive en af dansk teaters virkelig store skikkelser, da han døde af sygdom, kun fyrré år gammel.

Han var fra begyndelsen af 1990'erne en uafviselig autoritet i det konsensussøgende danske teaterlandskab. En instruktør, der skilte vandene og tog sit ansvar dybt alvorligt.

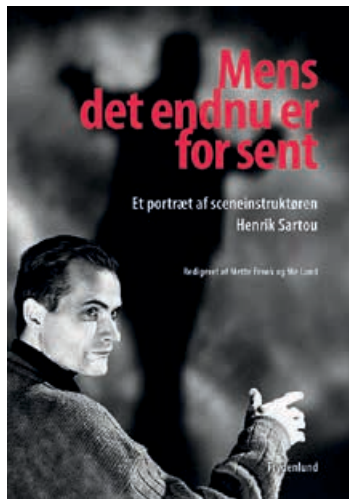
Men han var også en ener, der følte sig udsat – klar over, at teatret var hans redning. Selv sagde han, at han brugte teatret som et 'sjælens mørkekammer'.

»Man kan sige, at jeg blev teaterinstruktør for ikke at blive til grin. Jeg ville jo blive taget for en idiot, hvis jeg, som mange gange om dagen snakker om kærligheden og døden og drømmen, ikke lige var blevet teaterinstruktør.

Men det er livsnødvendigt for mig, og hvis jeg ikke kunne det, ville jeg nok på en eller

anden måde gå til grunde», sagde Henrik Sartou.

Mens det endnu er for sent fortæller om en visionær periode i den nyere danske teaterhistorie og er samtidig et bevægende nærbillede af en kunstnerisk stræben ud over det sædvanlige.

Bogen har bidrag af bl.a. Joen Bille, Kirsten Dehlholm, Klaus Hoffmeyer, Staffan Valdemar Holm, Sven Holm, Bodil Jørgensen og Jesper Langberg.

Bogen er et ikke-kommercielt projekt. Alle har bidraget uden at få honorar. Kommer der overskud fra salg af bogen, vil det gå til et legat i Henrik Sartous navn. Da hovedformålet med bogen er at inspirere danske scenekunstnere til at tænke stort, vil legatet tilfalde et visionært menneske, som bærer Henrik Sartous fakkelt videre.

En af bogens bidragsydere, Klaus Hoffmeyer, giver den følgende fine anbefaling med:

”Bogen om den helt specielle Sartou kan bidrage til at belyse et ellers mindre opklaret emne: Hvad er en instruktør? I grunden? Det er i hvert fald blevet en nærgående, flot og i dansk sammenhæng sjældent udgivelse.” ●

Folketeatret: "Døden i Venedig – Drengen i Venedig" I
Instruktion: Christoffer Berdal
Foto: Thomas Petri

CIRCOLO SCANDINAVO OPEN CALL

for applications for Artist Residency September 2016 – July 2017

Circolo Scandinavo - Skandinaviska Föreningens Konstnärhus in Rom offers residencies to Nordic artists. There are 5 rooms available in a centrally located 15th-century building in the beautiful area of Trastevere, Rome.

Artists from all Nordic countries and all art fields may apply.

Residencies are minimum 1 month. The program may include a cultural event (artist talk, a master class ecc.) all of which are open to the general public, and other projects designed to promote Nordic artists in Italy.

The program contributes to collaboration and networking with the Italian public and culture.

For more information, visit our website

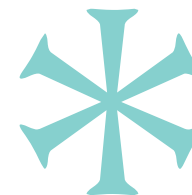
www.circoloscandinavo.it

**DEADLINE FOR APPLICATIONS:
1ST APRIL 2016**

SAMMENKOMST PÅ FORSØGSSTATIONEN

FDS inviterer til en social sammenkomst i forbindelse med årets Aprilfestival tirsdag d. 12. april kl. 21.30 på Forsøgsstationen. Her kan medlemmer, udenlandske kolleger og andre fra teaterbranchen mødes og udveksle tanker efter et kort oplæg fra ACT, som er en bevægelse for aktivistiske scenekunstnere.

FDS giver en øl og serverer de sprødeste chips.

APRILFESTIVAL – TEATER FOR SMÅ & STORE 130 TEATRE INDTAGER FREDERIKSBERG I APRIL

Der bliver masser af store oplevelser, når verdens største teaterfestival for børn og unge, Aprilfestivalen, rammer Frederiksberg til april. Festivalen byder på hele 800 forestillinger med fri entré.

Fra 10. til 17. april samles professionelle børne- og ungdomsteatre fra hele landet på Frederiksberg for at deltage i Aprilfestivalen. Festivalen viser styrken, bredden og kvaliteten i professionel dansk scenekunst for børn og unge, og den giver mulighed for mange oplevelser for Frederiksbergborgere i alle aldre – og byens gæster.

”Jeg glæder mig meget til at byde velkommen til både festivalen og til de mange gæster, der forhåbentlig vil nyde godt af de mange forestillinger. Frederiksberg er en generationernes by med mange børnefamilier, og vi lægger stor vægt på at skabe oplevelser og fællesskab ude i byrummene.

Det kommer vi til at opleve med denne festival”, siger borgmester Jørgen Glenthøj.

Aprilfestivalen har eksisteret siden 1971 og afvikles hvert år et nyt sted i landet. Det sker ikke alene, fordi en masse børn og unge skal have mulighed for at se teater i en hel uge. Det er også et led i bestræbelserne på at give børn og unge adgang til scenekunst på lige fod med voksne. Helt i tråd med FN’s børnekonvention, der slår fast, at alle har ret til fuld deltagelse i det kulturelle og kunstneriske liv.

Festivalleder Henrik Køhler fra Teatercentrum forklarer: ”Aprilfestivalen er et udtryk for et ønske om at sprede scenekunst til børn og unge i hele landet. Festivalen trækker med sin rejse rundt i landet spor af børnekulturelle aktiviteter efter sig, og den efterlader sig titusinder af børn og unge fyldt med kunstneriske indtryk og forhåbentlig også med

mod på at dykke dybere ned i scenekunstens verden”.

Programmet for festivalen forventes at være klar i slutningen af marts, hvor det husstandsomdeles i hele kommunen og kan ses på www.aprilfestival.dk

Fakta :

- arrangeres af Teatercentrum, et kompetencecenter under Kulturministeriet
- har et budget på 4,8 millioner kroner
- finansieres af Kulturministeriet og værtskommunen
- støttes af Statens Kunstfonds projektstøtteudvalg for Scenekunst
- planlægges med hjælp af den internationale sammenslutning af teatre, ASSITEJ

Kære medlemmer i Foreningen af Danske Sceneinstruktører

Der indkaldes hermed til
Den Ordinære generalforsamling 2016

Søndag 3. april kl. 15 - 18

Generalforsamlingen afholdes Nørre Voldgade 12, 1358 København K

Dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden
2. Gennemgang af det af bestyrelsen godkendte revisorpåregnede regnskab
3. Bestyrelsens beretning
4. Forslag fra bestyrelsen
5. Indkomne forslag
6. Budget for 2016
7. Valg til bestyrelsen
8. Valg af kritisk revisor
9. Eventuelt

Bilag til generalforsamlingen udsendes medio marts til foreningens medlemmer.

Eventuelle forslag til Generalforsamlingen skal være sekretariatet i hænde senest 11. marts.

Tilmelding til Generalforsamling 2016 til sekretariatet senest 29. marts.

Bestyrelsen har besluttet at refundere transportudgifter for personer bosat uden for hovedstadsområdet. Refusion vil svare til DSB standard.

